

د هېمپشاير قومي اقلیت او د مسافرینو لاسته راوړني خدمت

خونديتوب او هوساينه

د والدينو، ساتونکو او ساتونکو لپاره مسؤليتونه

Safeguarding and Wellbeing - Pashto

د "خونديتوب" معنی څه ده؟

ساتنه د ماشومانو د ناوړه گټه اخیستې یا غفلت څخه د ساتنې په اړه ده. دا د دې معنی هم لري چې ډاډ تر لاسه کړی چې ماشومان ټول هغه څه لري چې دوی د روغ او ښه پاتې کیدو لپاره اړتیا لري او دا چې دوی روغتیایی پاملرنې ته د لاسرسي لپاره ملاتړ کیري.

دا کتابچه د والدینو او پالونکو لپاره معلومات لري چې څنگه د خپلو ماشومانو ساتنه وکړي.

ماشومان په کور کې یوازې پرېښودل

هيڅ قانوني عمر نشته چې ماشومان په کور کې يوازې پريښودل شي، مگر والدين د غفلت لپاره محاکمه کېدی شي که چيرې دا ماشوم د ټپي کيدو يا رنځ سره مخ شي.

سپارښتنه کيږي چې:

— د 12 کلونو څخه کم عمر لرونکي ماشومان بايد د اوږدې مودې لپاره په کور کې يوازې پاتې نه شي ځکه چې دوی په ندرت سره دومره بالغ شوي چې په بيړني حالت کې مقابله وکړي.

— د شپاړس کالو څخه کم عمره ماشومان بايد په کور کې يوازې پاتې نه شي.

— ماشوم بايد هيڅکله په کور کې يوازې نه پريږدي که چيرې دوی د عمر په پام کې نيولو سره په دې کې آرام نه وي؛

— د 16 کلونو څخه کم عمر هيڅ ماشوم بايد په خپل ځای کې پاتې نشي ترڅو د خپل ځان څخه کم عمر لرونکي يا هغه څوک چې د مرستې اړتياوې لوري وي پاملرنه وکړي.

د ماشومانو سره مرسته کول چې آنلاين خوندي پاتې شي

کله چې آنلاين وي، ماشومان او ځوانان کولی شي نوي شيان زده کړي، د کور په کارونو کې مرسته ترلاسه کړي، خپل ځان په تخليقي توگه څرگند کړي او لوبې وکړي او د ملگرو او کورنۍ سره اړیکه ونيسي.

خطرونه شتون لري، مگر د خطرونو په اړه پوهيدل او خبرې کول تاسو کولی شئ د خپل ماشوم آنلاين خوندي ساتلو کې مرسته وکړئ.

تاسو کولی شئ د EMTAS په ويب پاڼه کې د ماشومانو د ساتنې په اړه نور معلومات او لارښوونې ومومئ:

<https://www.hants.gov.uk/educationandlearning/emtas/safeguarding>.

تاسو کولی شئ په <https://www.childnet.com/parents-and-careers> کې هر اړخيز معلومات او لارښوونې ومومئ پشمول د خپل ماشوم سره د انټرنېټ خونديتوب په اړه څنگه خبرې وکړئ او څنگه د والدين کنټرول تنظيم کړئ ترڅو ستاسو ماشوم آنلاين خوندي وساتئ.

ماشومان آنلاين او د ټولنيزو شبکو له لارې څه کوي؟

— د ملگرو سره اړیکه ونیسئ او نوي جوړ کړئ، د معلوماتو لپاره انټرنیټ براوز کړئ، له نورو سره خبرې وکړئ او لوبې وکړئ

— د لټون انجنونو لکه گوگل په کارولو سره د مینځپانګې لټون وکړئ

— د ایپسونو لکه Musical.ly، Instagram او Snapchat له لارې عکسونه یا ویډیوګانې رامینځته کړئ، شریک کړئ، تبصره وکړئ یا "لایک" کړئ

— د ټولنیزو شبکو په ویب پاڼو لکه فیسبوک، ټویټر او انسټاګرام کې د ملگرو سره تازه اوسئ

— د سایټونو لکه فیسبوک لایو، انسټاګرام لایو او یوټیوب له لارې ژوندی ویډیوګانې

— د غږ او ویډیو چیټ یا فوري پیغام رسولو په کارولو سره له نورو سره اړیکه ونیسئ. دا په ټولنیزو شبکو کې، د پیغام رسولو ایپسونو لکه WhatsApp او په ځینو ډولونو لوبو کې ترسره کیدی شي

— د ویب سایټونو، ایپسونو یا د لوبې کنسولونو له لارې لوبې وکړئ

خطرونه څه دي؟

— ماشومان ممکن د خپل چلند له امله له خطر سره مخ وي، د بیلګې په توګه، د ډیرو شخصي معلوماتو شریکولو سره - د دوی نوم، هغه بنوونځي چې دوی یې زده کوي، حتی یو عکس چې د ادرس سره تړل کیدی شي.

— ماشومان د ځورولو یا هغه خلکو لخوا تماس نیول کیدی شي څوک چې واده کوي یا د ناوره ګټه اخیستنې هڅه کوي. ساتیري هغه وخت ده چې یو څوک د ماشوم سره اړیکه رامینځته کړي ترڅو دوی وکولی شي جنسي ناوره ګټه پورته کړي، ناوره ګټه پورته کړي او یا یې قاچاق کړي. ماشومان او تنګي ځوانان آنلاین یا مخامخ د یو اجنبی لخوا ساتل کیدی شي، کله ناکله د یو بالغ لخوا چې د بل ماشوم په توګه یې خوښوي، یا د هغه چا لخوا چې دوی یې پیژني.

— جنسي ناوره ګټه اخیستنې هغه وخت ده چې یو ماشوم یا ځوان په جبري توګه جنسي فعالیتونو ته وغورځول شي. جنسي تیري یا ناوره ګټه اخیستنې آنلاین پېښ کیدی شي (د مثال په توګه یو ماشوم دې ته اړ ایستل کیدی شي چې د ماشومانو ناوره ګټه اخیستنې عکسونه یا ویډیوګانې رامینځته کړي ، وګوري یا شریک کړي یا په آنلاین خبرو اترو کې په جنسي فعالیتونو کې برخه واخلي

— سایبر خورول. دا هر ډول خورونه ده چې آنلاین پېښیږي

— ماشومان په ایپس، لوبو او ویب پاڼو کې د پتو لگښتونو او اعلاناتو څخه ناخبره کیدی شي

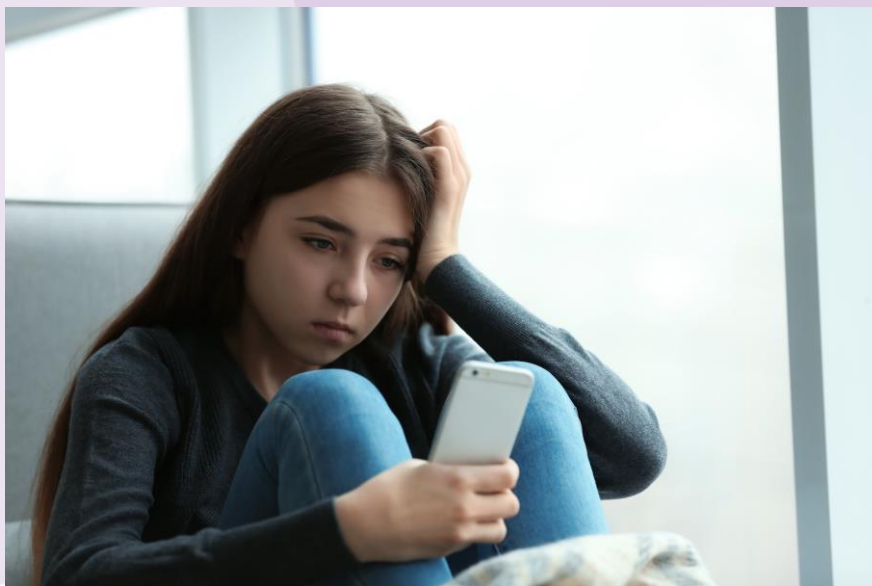
— ماشومانو ته د عمر له مخې نامناسب یا د باور وړ مواد شتون لري. دوی کولی شي مالویر هم ډاونلوډ کړي لکه ویروسونه یا تروجن هارس چې کولی شي کمپیوټر ته زیان ورسوي یا په پایله کې د کمپیوټر ټول معلومات غلا شي.

— فحشا د جنسي طبیعت نامناسب او/یا غیرقانوني مینځپانگو ته لاسرسی دی

— سیکس کول هغه وخت دی چې یو څوک جنسي، برېښ یا نیم برېښد عکسونه یا ویدیوګانې د ځان یا نورو شریک کړي یا جنسي پیغامونه واستوي. دا آنلاین ناوره ګټه اخیستنه ده که چیرې یو ماشوم یا ځوان د دې ډول عکسونو رامینځته کولو یا لیرلو لپاره فشار راوړي یا مجبور شي او دا دواړه په عکسونو کې ماشوم ته زیان رسوي او د بل چا لپاره غیرقانوني دي چې دا ډول عکسونه له نورو سره شریک کړي.

— آنلاین لوبې کولی شي د نورو آنلاین څخه د ناغوښتل شوي تماس لپاره فرصتونه چمتو کړي څوک چې غواړي خورول یا ناوره ګټه پورته کړي

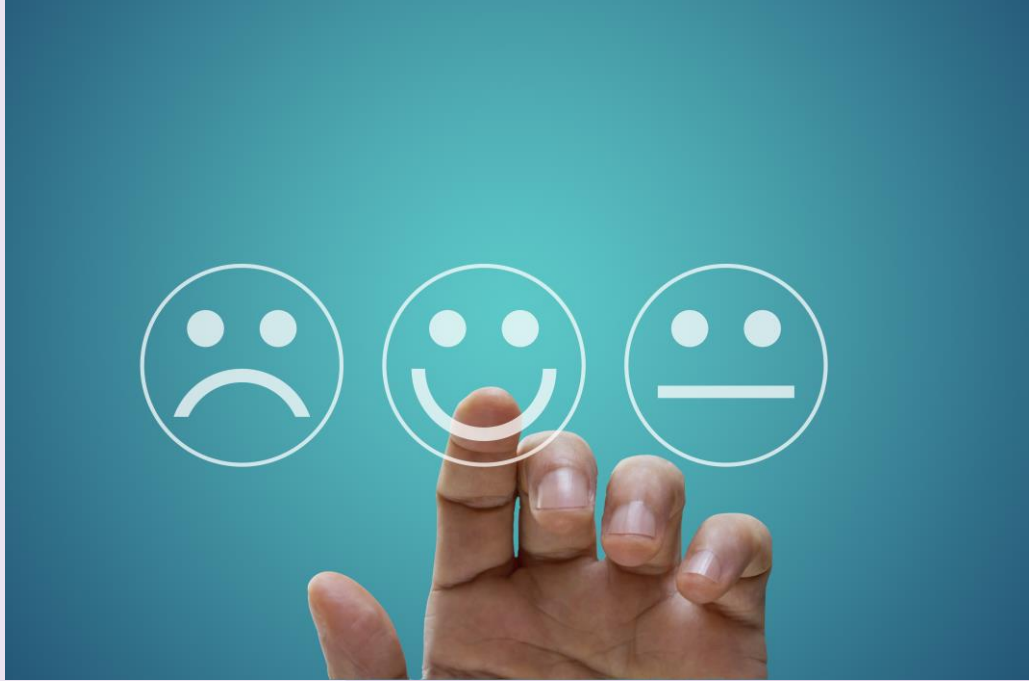
احتمالي نښې کومې دي چې هرڅه سم ندي؟

ستاسو ماشوم ممکن وي

- بیرته اخیستل او د معمول په پرتله ډیر وخت په وسیلو مصرف کول
- پټ په دې اړه چې دوی له چا سره خبرې کوي او څه کوي چې آنلاین یا په ګرځنده تلیفون کې کوي
- مختلف چلند کول د مثال په توګه انډینمن یا تیریدل
- په نورو فعالیتونو کې لیوالتیا نه ښودل
- په بریښنايي وسایلو کې ډیری نوي تلیفون شمیرې، متنونه یا بریښنالیک پټې لري
- د هغو خلکو څخه ډالی ترلاسه کول چې تاسو یې نه پیژنئ د دوی ملګري وي
- ډیر بهر ته تلل مګر د دې په اړه پټ پاتې کیدل چې دوی چیرته ځي او/یا له چا سره ملاقات کوي
- آنلاین پیسې لګول
- غلا کول
- په الکول یا مخدره توکو کې ښکیل کیدل

تاسو څنگه د خپل ماشوم آنلاين خوندي ساتلو کي مرسته کولی شئ؟

— له خپل ماشوم سره په منظمه توگه خبرې وکړئ او په غير تورنه توگه د هغه څه په اړه خبرې وکړئ چې دوی آنلاين کوي - کومې لوبې کوي، هغه ايپسونه چې دوی يې کاروي. که تاسو او ستاسو ماشوم د خپلو آنلاين فعاليتونو په اړه خبرې کولو ته عادت شوي ياست، دوی ډير احتمال لري چې تاسو ته راشي که دوی د هغه څه په اړه انديبنمن وي چې ممکن په راتلونکي کې د دوی سره آنلاين پيښ شي.

— خپل ماشوم وهڅوئ چې شخصي معلومات خوندي وساتي او له اجنبیانو سره يې شريک نه کړي، زده کړئ چې څنگه پاپ اپ او سپيم بريښنالیکونه بند کړئ، د امکان په صورت کې په وسایطو کې د اپليکيشن پيروود بند کړئ او د آنلاين فورمو ډکولو پر مهال د کورنۍ بريښنالیک پته وکاروئ.

— ماشومان بايد په خپلو خوب خونو کې انټرنیټ ته لاسرسی ونلري، يوازې د کورنۍ په ځایونو کې چيرې چې والدين کولی شي څارنه وکړي چې دوی څه کوي.

— د والدینو کنترول تنظیم کری.

— د ایس د عمر درجه چیک کری چی ستاسو ماشوم غواری لاسرسی ولری. د یوتیوب درجه +17 ده پدی معنی چی په یوتیوب کی د لاسرسی ور مینچپانگی ممکن د 17 کلونو څخه کم عمر ماشومانو لپاره مناسب نه وی. د فیسبوک ، سنیپ چیټ ، انسټاگرام او واټس اپ لپاره دا +12 دی.

— د نامناسب خبرو اترو، پیغامونو، انځورونو او چلند NSPCC ته په 0808 800 5000 یا help@nspcc.org.uk راپور ورکری

— د خپل ماشوم سره د دی اهمیت پیاوړی کری چی یو باوری بالغ ته سمدلاسه وویاست که چیری یو څوک دوی ځوروی یا یی نارامه کوی، یا که یو څوک د دوی ملگری آنلاین ځورول کیری.

— دا د ماشومانو لپاره مهمه ده چی د آنلاین موادو اعتبار په پام کی ونیسی او پوه شی چی دا ممکن ریښتیا نه وی او/یا په تعصب سره لیکل کیدی شی.

— له خپل ماشوم سره د آنلاین ملگرو په اړه وغبریری او ورته وینایی چی آنلاین نوي ملگری جوړ کری ممکن هغه څوک نه وی چی دوی یی وایی. دا د ترلاسه کری چی ستاسو ماشوم هیڅکله نه پوهیری چی په ریښتینی ژوند کی د آنلاین ملگری سره د لیدو لپاره پخپله تنظیم کری.

— پوليسو ته راپور ورکړئ چې ستاسو ماشوم د نامناسب آنلاين تماس يا بل کس لخوا د چلند سره مخ کيدو په اړه کومه انديينه لري. که دوی د آنلاين خورونې قرباني وي، تاسو کولی شئ دا د ماشومانو د استحصال او آنلاين ساتنې مرکز له لارې ترسره کړئ. (www.ceop.police.uk)

که تاسو فکر کوئ چې ماشوم په سمدستي خطر کې دی، ځنډ مه کوئ: پوليسو ته په 999 زنگ ووهئ.

